

Antwoord van Gedeputeerde Staten op vragen van

M. Spekrijse-Deijs (GroenLinks-PvdA) en A.M. Negash (GroenLinks-PvdA)

(d.d. 24 september 2025)

Nummer
4300

Onderwerp
Achteruitgang van de biodiversiteit in Zuid-Holland

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

Op 22 mei heeft Naturalis een rapport uitgebracht over de stand van de biodiversiteit in Nederland. Daarin wordt geschetst dat de biodiversiteit in Nederland achteruitgaat. Nergens in Europa gaat het slechter dan in Nederland. Terwijl wij wel het beste zijn in monitoring. GroenLinks-PvdA maakt zich grote zorgen om deze trend. Natuur moet beschermd worden en een grote biodiversiteit is daar een basisvoorwaarde voor. GroenLinks-PvdA heeft hierom de volgende vragen:

1. *Heeft GS dit rapport gelezen?*

Antwoord
Ja

2. *Wat vind GS van de lezing van dit rapport?*

Antwoord
De resultaten bevestigen nogmaals wat uit andere onderzoeken ook al blijkt, namelijk dat in met name de 20e eeuw de biodiversiteit in Nederland sterk is afgenomen en onder grote druk staat. Een brede waaier aan drukfactoren draagt hieraan bij, waaronder:

- onvoldoende oppervlakte leefgebied
- versnippering van leefgebieden
- onvoldoende water van de juiste kwaliteit
- teveel aan nutriënten (waaronder stikstofdepositie)
- exoten (zoals de Amerikaanse rivierkreeft).

3. *Vind GS het zorgelijk dat wij in Nederland als slechtste zijn in het beschermen van onze biodiversiteit?*
a. *Waarom wel of waarom niet?*

Antwoord
Ja, de afname van biodiversiteit in met name de 20^e eeuw vinden GS reden voor zorg. Zoals opgenomen in het omgevingsbeleid onder beleidsdoel 5-1 gezonde natuur, is het hebben van voldoende natuur van goede kwaliteit niet alleen belangrijk voor de natuur zelf, maar ook voor onze gezondheid, voedselzekerheid, om ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk te maken en om de bijdrage van natuur aan

brede welvaart en leefbaarheid zeker te stellen. In het coalitieakkoord staat dat natuur het leven gezonder en mooier maakt en dat het belangrijk is voor de leefbaarheid van onze provincie. Biodiversiteit is een essentiële bouwsteen voor natuur van goede kwaliteit.

De constatering dat Nederland het slechtst van Europa is in het beschermen van natuur is vooral het gevolg van drukfactoren in het verleden. Uit onderzoek van het planbureau voor de leefomgeving ([link](#)) blijkt dat in de laatste decennia de achteruitgang deels sterk is afgeremd en in bijvoorbeeld bos- en moerassoorten al is omgezet in een bescheiden stijging. De natuurherstelmaatregelen en -uitbreiding zijn dus voor bepaalde soorten en gebieden effectief. Wel blijkt uit datzelfde onderzoek dat extra inzet nodig blijft, die in het huidige omgevingsbeleid en de ontwerpherziening 2025 beschreven staat onder beleidsdoel 5-1 gezonde natuur.

4. *Gaat GS de inzichten en aanbevelingen van het rapport ook gebruiken in verdere beleid?*
- a. *Zo nee, waarom niet?*
 - b. *Zo ja, op welke manier?*

Antwoord

Ja, zie het antwoord op vraag 3. In beleidsdoel 5-1 van het omgevingsbeleid staat de huidige inzet van de provincie op natuurherstel beschreven. In de ontwerpherziening 2025 staan voorstellen voor verdere aanscherping daarvan.

5. *Gaat GS kijken om juist de soorten, zoals (korst)mossen en insecten, die nu niet worden gemonitord ook mee te nemen in de monitoring?*
- a. *Waarom wel/waarom niet?*

Antwoord

Ja

Mossen

De provincie Zuid-Holland monitort mossen als onderdeel van het Vegetatiemeetnet, waarin vegetatie op vaste locaties periodiek wordt geïnventariseerd. Mossen worden hierin reeds meegenomen als onderdeel van de bredere flora, wat bijdraagt aan inzicht in biodiversiteit en ecologische trends.

In 2024 heeft de provincie daarnaast specifiek epifytische korstmossen gemonitord, onder andere vanwege hun waarde als bio-indicatoren voor luchtkwaliteit en stikstofdepositie.

Insecten

De provincie Zuid-Holland voert zelf geen insectenmonitoring uit, maar maakt gebruik van bestaande landelijke en regionale initiatieven. Zo wordt de [dagvlindermonitoring](#) van De Vlinderstichting sinds de jaren negentig landelijk uitgevoerd. Binnen Zuid-Holland liggen voldoende meetroutes om trends in soorten en aantallen betrouwbaar te volgen. Op basis van deze data zijn meerdere rapportages opgesteld over de ontwikkeling van dagvlinders in de provincie ([link](#)).

Daarnaast zijn in het Bijenlandschap in de regio Leiden, Alphen en Zoetermeer de afgelopen jaren inventarisatierondes uitgevoerd door EIS Kenniscentrum Insecten, in opdracht van de Omgevingsdienst (en daarmee voor de provincie Zuid-Holland). Deze regionale monitoring levert inzichten op in de verspreiding en ontwikkeling van wilde bijen en zweefvliegen.

6. *Het is duidelijk dat AI en technische middelen kunnen helpen met monitoring. Hoe kijkt GS hiernaar? Is GS bereidt hier als Zuid-Holland op voorop te lopen? Waarom wel/niet?*

Antwoord

Ja, GS zijn bereid hierin voorop te lopen.

AI kan grote hoeveelheden data automatisch analyseren, zoals satellietbeelden, drone-opnames en foto's. Zuid-Holland verkent actief de mogelijkheden van AI. Voorbeelden zijn:

- Een pilot met satellietdata en AI om veranderingen in natuurstructuur te volgen.
- Onderzoek met drones en AI om exoten te detecteren.
- Een pilot met grondfotografie en AI voor gedetailleerde vegetatieanalyse.

We staan open voor verdere samenwerking en uitbreiding als zich kansen voordoen. Bij natuurmonitoring is het essentieel dat data op vergelijkbare wijze wordt verzameld, zodat resultaten betrouwbaar zijn en vergeleken kunnen worden. AI biedt kansen voor een fundamenteel andere benadering van monitoring, niet als vervanging van traditionele methoden, maar als transformatie van hoe we natuurdata verzamelen en interpreteren. Daarom steunen we het initiatief van IPO/BIJ12 om gezamenlijk te investeren in nieuwe technieken.

7. *Op welke manier worden rode lijst soorten beschermt?*
a. Worden deze nu meegenomen in de vergunningsaanvragen? Nu ook deze vallen onder de specifieke zorgplicht.

Antwoord

De planten en dieren op de rode lijsten zijn soorten die bedreigd, kwetsbaar of gevoelig zijn. Deze lijsten zeggen dus iets over de ecologische status van deze soorten, maar plaatsing op een rode lijst betekent niet automatisch dat er ook een wettelijke bescherming is. De rode lijsten hebben namelijk geen juridische status.

Een vergunning is alleen nodig bij wettelijk beschermde soorten. Daaronder vallen vele soorten van de rode lijsten, maar niet alle soorten van de rode lijsten zijn wettelijk beschermd. De rode lijsten spelen dus geen rol bij het afhandelen van vergunningsaanvragen.

De zorgplicht geldt daarentegen wel voor alle soorten, dus ook voor de onbeschermden. Deze zorgplicht geldt altijd en er kan ook niet van worden afgeweken met een vergunning. Alle rode lijst soorten vallen dus wel onder de bescherming van de zorgplicht, zodat initiatiefnemers verplicht zijn om negatieve gevolgen voor deze soorten zoveel mogelijk te voorkomen en beperken.

8. *Zuid-Holland heeft de 20 icoonsoorten. Dit zijn nu voornamelijk zoogdieren, zijn deze soorten een goede indicator voor de ecosystemen waar zij in voorkomen?*

Antwoord

De provincie Zuid-Holland heeft 40 icoonsoorten gekozen om leefgebieden van karakteristieke plant- en diersoorten te verbeteren en daarmee te werken aan behoud en versterking van de biodiversiteit. Hiervoor zijn kenmerkende en aansprekende soorten uit verschillende soortgroepen geselecteerd, die doorgaans een goede indicator zijn voor de kwaliteit van hun leefgebied. Het gaat om zoogdieren, vogels, reptielen, amfibieën, insecten en vaatplanten. De provincie heeft net een rapport laten opstellen waarin deze soorten, hun leefgebied, verspreiding en trend in Zuid-Holland wordt beschreven. Het rapport is ook met uw Staten gedeeld ([link](#)).

9. *We zien in de Zuid-Hollandse monitoring dat soorten stabiel blijft staan. Dit staat haaks met de conclusies van dit rapport. Gaat GS dit aanpassen? Waarom wel/niet?*

Antwoord

Bij de beantwoording gaan we ervan uit dat wordt bedoeld op de Living Planet Index (LPI), die door het CBS wordt berekend en door provincie Zuid-Holland wordt opgenomen in haar Monitoring Leefomgeving. Deze index laat een vrij stabiel beeld zien, wat verklaarbaar is doordat trends van veel soorten worden samengevoegd. Daardoor vlakken schommelingen uit. Soorten als de lepelaar, ooievaar, zwartkopmeeuw, krooneend, havik en boomklever laten bijvoorbeeld een positieve trend zien. Een directe vergelijking met bijvoorbeeld het Naturalis-rapport is lastig, omdat de gebruikte methoden, soorten en schaalniveaus kunnen verschillen.

Den Haag, 4 november 2025

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,

secretaris,

voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

mr. A.W. Kolff